

Bikkelacht

no 64

OLOFSPOORT — MAGAZINE

1
GLD

nico scheepmaker

joop van tijn

g.k.van het reve

jan donkers

pleemeid

a.de swaan

willem de ridder

en studenten voor

rechter-comr

Drie redacteuren

studentenbl

officier in annèl

blad Bikkelacht

vrijgelater

reuaal

Drie redacteuren

Bikkelacht in arr

in arre

n arres

do d'ur fe

ING VAN

erslaggevers)

★ Verdiacht van overtreding van overtreding van ★
 ★ art. 112 van het Wetboek van Strafrecht (op-★
 ★ zettelijke belediging van de troonopvolger): ★

747-1966

Johannes Jaap KNEGTMANS

geboren te Rotterdam, 20 december 1943,

student

wonende: Weesperstraat 37 te Amsterdam.

748-1966

Frits BOER

geboren te Amsterdam, 10 november 1944,

student

wonende: Egelantierstraat 14 te Amsterdam.

749-1966

Rogier PROPER

geboren te Amsterdam, 28 april 1943

student

wonende: Huidenstraat 35-III te Amsterdam.

LOSSE NUMMERS f 1,-
ABONNEMENT f 7,50

GEM.GIRO B
7119 (EV. VIA
POSTGIRO 13500)
 t.n.v. F. Boer, Egelantierstr. 14

verv.v.pag. 3

respektievelijk 4½ dag gezeten. De pers heeft daar al voldoende aandacht aan besteed (Groene, Parool!), zodat we verder, zeker zolang de zaak nog sub judice is, er geen behoefte aan hebben er al te diep op in te gaan.

Doordat de redactie van 'Student' zonder onze toestemming de Pleemeid uit ons vorig nummer heeft overgenomen, is het hoofdbureau van politie te Den Haag bruikbaar geworden als decor voor de eerstvolgende TV-opvoering van Lijmen-Het Been. Vreemd is het dan wel dat tegelijkertijd in alle kiosken nr. 17 van het duitse blad Der Stern, dat de Pleemeid ook afdruckte, verkrijgbaar was (is?).

De engelse versie van het naar Duits voorbeeld in Nederland uitgezonden programma 'Hallo, na-buur' toonde uit solidariteit met ons in het programma van zaterdag 16 april Queen Elisabeth met de vermelding 'Pin-up-girl of the Year' (Hang-'r-op-meisje-van-het-Jaar).

Sommige mensen hebben het goed met ons voor.

FONDS JURIDISCHE BIJSTAND BIKKELACHT REDACTIE

Het bestuur van de S.S. Olofspoort betreurt en keurt ten sterkste af dat tegen drie van haar leden, Rogier Proper, Hans Knegtmans en Frits Boer, redacteuren van het verenigingsorgaan Bikkelaht, de maatregel van vrijheidsbeneming is toegepast.

Met dit geval van nacenatuur acht zij de persvrijheid in het geding.

Het bestuur van de S.S. Olofspoort wenst niet te oordelen over de juistheid van de beschuldiging, noch over het beleid van de onafhankelijke Bikkelahtredactie.

Teneinde een zo goed mogelijke juridische bijstand te verzekeren, stelt het zijn gironummer postgiro 13500 t.g.v. O 1220 onder vermelding 'Bikkelaht' open voor bijdragen.

Namens het bestuur,

J. van der Caaij (praeses)

B i k k e l a c h t Verschijnt acht maal per jaar. Wordt gemaakt door Rogier Proper, Hans Knegtman en Frits Boer. Lay-out Boer-Proper. Redactie-adres Rogier Proper Huidenstraat 35, ing. Keizersgr., A'dam-C. Advertentie-ekspluatatie Beer Meier Stud.huis Weesperstr. 13-04, A'dam-C, en K.Boer. Verkoopleider Fridjof Laroo Herengracht 175 A'dam-C. Abonnementen f 7,50 per jaar. Gemeentegiro B 7119 t.n.v.F. Boer Egelantierstraat 14 A'dam-C. Officier van Justitie Mr. H.E. van Renesse Rooseveltlaan 44 A'dam

de 1-april-grap van de justitie Hartsuiker maakt weer de blitz !

Graag willen wij bij deze diegene bedanken die zo attent is geweest om het vorige nummer van Bikkelacht bij de justitie (officier of minister) te doen terechtkomen. Een gratis reclame-kampagne in pers, radio en TV in binnen- en buitenland noodzaakte ons de oplage van Bikkelacht te verveelvoudigen. En het proces komt nog.

Jammer was het dat de NRC ons blad als 'extreem-links' karakteriseerde. Gelukkig leest niemand de NRC. De Zeeuwse Courant berichtte dat we gearresteerd waren omdat we een fotomontage van een schaars gekleedde prinses Beatrix hadden gepubliceerd die (Pleemeid) op de W.C. opgehangen diende te worden. Dat heeft ons dan weer van het idee afgeholpen dat ze in Zeeland nog in een gat in de vloer kakken.

Waarschijnlijk op verzoek van mr. Hartsuiker klaagt de officier van Justitie, H.E. van Renesse, ons, de redacteuren van Bikkelacht, omdat "zij in of omstreeks maart 1966 te Amsterdam, in ieder geval in Nederland, zich tezamen en in vereniging, althans ieder voor zich, hebben schuldig gemaakt aan opzettelijke belediging, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix aangedaan door toen daar daartoe tezamen en in vereniging althans ieder voor zich, als redacteur van het geschrift "Bikkelacht", Olofspoort Magazine, en tezamen en in vereniging vormende de verantwoordelijke en onafhankelijke redactie van dat periodiek verschijnende geschrift in no. 63 daarvan opzettelijk beledigend voor Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix onder meer de navolgende afbeeldingen en de navolgende tekst op te nemen of te doen of laten opnemen en die afbeeldingen en tekst te drukken of te doen of laten drukken, enz. enz." Het gaat dan om de afbeelding op de voorpagina, een gedeelte uit de inhoudsopgave op pg. 3 en "een slechts in een broekje gekleedde vrouw", die "sprekend" op prinses Beatrix schijnt te lijken op de middenpagina's van Bikkelacht no. 63. Vanwege deze aanklacht hebben we dus 4
← verv. pg. 2

3 VRAGEN VAN J. VAN TIJN

1. Wie wil het antwoord geven op de volgende terminologieën die ik door iedereen tegenwoordig dagelijks worden gebruikt, maar waarvan ik nog steeds niet begrijp wat ze voor iedereen afzonderlijk in houden:
 - a. majesteit en majesteitsschennis
 - b. pornografie, pornografische handelingen en pornografische schrifturen
 - c. de openbare orde, en het schennis daarvan
 - d. de gevestigde tradities en de inbreuk daarop
 - e. het algemeen belang, in dienst waarvan iedereen iets anders verricht
 - f. een volksgroep en de mate waarin deze gekwestst kan worden

inhoud***

- * "Als monarchist zou ik rookbommen hebben willen gooien om mijn afkeer van dat byzantinistische vertoon te uiten! Gerard K. van het Reve over de monarchie op pag. 16, 17, 18
- * A. de Swaan lult Mr. U.H.W. Stheeman in geen tijd van de ene naar de andere hoek van de kamer, zegt hij, op pag. 4
- * Lang haar is uit. Lees de Brief uit London van Jan Donkers op pagina 8.
- * Willem de Ridder is behalve bij Hitweek nog steeds actief in FLUXUS en de International Association For Scientific Research In New Methods Of Recreation (AFSRINMOR). Zie pagina 12.
- * De Nederlandse PLEEMEID van het jaar op de middelpagina Hang 'r op !
- * Een Bikkelacht-Interview met veelschrijver (Vrij Nederland, Sport en Sportwereld, Alg. Handelsblad, Het Hollands Maandblad, Voetbal International, De Gids, Haarlems Dagblad en 7 andere provinciale dagbladen) Nico Scheepmaker jr. op pag 4 e.v. .
- * Piet Knijpbier maakt weer de blitz (evenals Mr. Hartsuiker op deze pagina) met de Rolling Stones op pag. 13 .
- * Het Witte Spoorwegen Plan, een revolutie in het openbaar vervoer, door Wim Noordhoek. Pag. 7.
- * Verder nog Test-Seller-Lijst, 3 vragen van Joop van Tijn Poëzie uit het gevang

De tekening op de voorpagina is van Ab Tulp

Wegens zijn aktuelere Brief uit London worden Jan Donkers' 'Swedish Adventures II' uitgesteld tot het volgende nummer.

- g. het over ons gesteld gezag, en in welke mate dat iets te zeggen heeft
- h. de hedendaagse jeugd, en wat dat precies inhoudt
- i. de ruimtelijke ordening: in welke ruimte en volgens welke orde
- j. de leefbaarheid van onze samenleving

2. Lopen de uitvinders van deze termen nog vrij rond, en zo ja, waar?

3. Waarom moeten linkse demonstranten zo nodig de humorloosheid van de rechtse overnemen? Is hun gelijk zo duidelijk dat er geen grappen over gemaakt kunnen worden?

Nico Scheepmaker Jr is voor Bikkelsicht geïnterviewd door Bert Vuijsje en Frits Boer. Scheepmaker heeft slavische talen gestudeerd. Hij schrijft over sport (op maandag) en televisie (op dinsdag) voor Vrij Nederland. Op woensdag over voetbal voor 'Voetbal International' en op donderdag een rubriekje voor Sport en Sportwereld. Vrijdag moet hij zijn rubriek voor het Supplement van het Alg. Handelsblad inleveren. Iedere avond schrijft hij een t.v. kritiek voor een aantal provinciale bladen. Verder verzorgt hij de rubriek Hollands Kwartier in het Hollands Maandblad en werkt hij mee aan De Gids. Deze opsomming is niet volledig (gedichten, vertalingen).

bikkelsicht □ interview

BOER: We zullen je maar niet vragen wanneer je je eerste dichtbundel gepubliceerd hebt of zo.

SCHEEPMAKER: Zo ver gaan jullie nou ook weer niet.

VUIJSJE: Ik zie hier maar één t.v.. Ik heb altijd gehoord dat...

S.: Nee, de tweede staat daaronder, dat is een Sony.

B.: Dus je kunt inderdaad naar twee netten tegelijk kijken, om niets te hoeven missen?

S.: Ja, ja.

V.: Ik heb die boze brief van Kuiphof in Vrij Nederland gelezen. Ik geloof dat dat een van de weinige gevallen was, dat je in de pers werd aangevallen. Het verbaast me altijd dat je zo ontzettend veel schrijft en dat er eigenlijk nooit mensen op reageren, zich gebelgd tonen.

S.: Ja, ach... Ik heb hier een plakboek. (S. laat fraai poësie-album zien, met de gekleurde plakplaatjes met glitter en keurig ingeplakte boze stukjes over Scheepmaker, vnl. uit Boulevard, BL8)

V.: Maar verwacht je niet wat meer weerwerk, bijvoorbeeld van mensen die hetzelfde genre beoefenen? Die kunnen dan twee dingen doen, zoals Ernst van Altena bijvoorbeeld, die je zoveel mogelijk onder de kin strijkt...

S. (lachend): Ja ja

V.: of mensen die denken groot te worden door Scheepmaker te schoppen.

S.: Ja, zoals Kars indertijd begonnen is met Mulisch aan te vallen. Hij heeft in Elsevier een stuk tegen Mulisch geschreven en dat was zelfs zo, dat hij, heb ik later van iemand gehoord, van tevoren gezegd had: ik wil nou wel eens wat bekend worden. En die iemand heeft tegen hem gezegd: dan moet je een heel populair iemand aanvallen. Toen heeft Kars na lang nadenken Mulisch uitgekozen, toen is hij Mulisch gaan lezen. Er was geen enkele behoefte om aan te vallen, alleen om op te vallen.

Maar ja het valt wel mee. Weet je waarom er in verhouding vrij weinig tegen gekankerd wordt? Omdat ik altijd wel mijn best doe om geargumenteerd te zijn.

V.: Tja, nou ja, er staan altijd argumenten bij.

S.: Bijvoorbeeld dat van Kuiphof, daar weet ik absoluut zeker dat ik gelijk heb. Het was dus niet die wedstrijd van Hamburg tegen een ander. Hoef ik te weten wat twee jaar geleden gebeurd is? Ik weet dat hij een hele wedstrijd Uwe Seeler niet herkent, wat net zo'n blunder is als wanneer je een hele wedstrijd Abe Lenstra niet herkent.

B.: Ik vind wel dat je soms teveel met een gedachte speelt. Dat is leuk als het om Tiemen Groen of een gedicht van Jac van der Ster gaat, maar dat gebeurt ook op andere punten. Ben je niet bang dat je door je procedé van

speelse gedachtengangetjes en slimme konstrukties van woorden iemand ten onrechte aanvalt...

V.: Of ten onrechte verdedigt, zoals Nico van Vliet. Daar had ik een beetje de indruk dat je zo lekker voortborduurde en plotseling kom je bij een konklusie, en daar zit je dan als lezer.

S.: Ja ja, Nico van Vliet... Weet dat al die stukken van mij die ik schreef voor de GPD (een combinatie van provinciale dagbladen, BL8), dat komt in tien kranten, dat mijn laatste stuk over die zesde en afsluitende uitzending, dat was een zeer redelijk stuk - en ik weet als ik het niet zo subtiel schrijf dat ze niet merken wat ik schrijf, het er helemaal niet komt - toch door zeven van de tien niet is opgenomen, of zeer verminkt.

V.: Ja, maar in Vrij Nederland...

S.: Ja, dat was wel in diezelfde tijd, daar stond ook wel hetzelfde in, maar in iets andere woorden. Dat was te links voor die andere kranten, maar te rechts voor Rijnland.

V.: Toch ook wel voor enkele andere medewerkers van Vrij Nederland.

S.: Voor Jan Eykelboom niet bijvoorbeeld. In Het Parool was hij nog rechtser dan ik in elk geval, om over Het Vrije Volk nog maar te zwijgen.

Nee, maar die Nico van Vliet die meent het niet zo verschrikkelijk kwaad, hoewel, achteraf met die zevende uitzending, met die Collins, heeft hij raar zitten scharrelen. Maar aan de andere kant, je zegt nou, je speelt met een idee en zo, en dan kom je wel eens per ongeluk op een ander punt uit dan had ontmoeten. Maar zo is hij in feite begonnen. Hij wilde het eens laten zien zoals het in werkelijkheid was.

hollands kwartier

B.: Ben je zelf verantwoordelijk voor de flaptekst op je boekje 'Hollands Kwartier'? Daar staat onder andere: 'Wie gaan er nu voor de bijl van Scheepmaker? Zuid Afrika bv, voormalig Hollands Kwartier...'

S. (lacht): Nee.

V.: Nee, maar daar zit wel iets in. Het feit dat je als links progressief journalist toch wel te boek staat is, dacht ik, wat de politiek betreft, voornamelijk gebaseerd op tegen Zuid Afrika en tegen De Telegraaf. Een beetje povere lijst eigenlijk.

S.: Ja, vind ik ook wel. Ik ben trouwens helemaal niet links.

V.: Je bent niet links?

S.: Links liberaal ben ik, weet je wel.

B.: Hollands Maandblad, Eykelboom...

S.: Ja precies.

B.: Mensen die bij gebrek aan een liberale partij PvdA stemmen.

S.: Nou...PSP heb ik gestemd.

B.: Misschien een wat al te voor de hand liggende vraag, maar ben je van plan om Provo te stemmen, straks in Amsterdam?

S.: Het is niet onmogelijk. Ik moet er wel bij zeggen dat ik ook wel eens op Sportbelangen heb gestemd.... Nog even, het feit dat die flaptekst niet van mij is, dat is zo ontzettend duidelijk, want er wordt helemaal niet begrepen waar 'Hollands Kwartier' vandaan komt.

B.: Waar komt het dan wel vandaan?

S.: Waar komt het dan wel vandaan. Voetballen. Het Hollands kwartiertje tegen de Belgen, hè, dat heel gekonsen treerde waarin alles lukt.

B.: Sinds je in bijna alle bladen schrijft, komen we steeds meer stukken tegen waarin voornamelijk drie kolommen gevuld worden met opsommingen, percentages, 'ik zal het even voor u opzoeken', 'ik zal het even voor u na-rekenen', 'ik zal het even voor u opschrijven', toen hadden we een beetje het gevoel dat je als veelschrijver wat leeg kwam te lopen.

BAART

badminton

S.: Ja, misschien is dat wel zo...Ik heb een zekere handigheid in het schrijven gekregen, hè.

B./V.: Jaja.

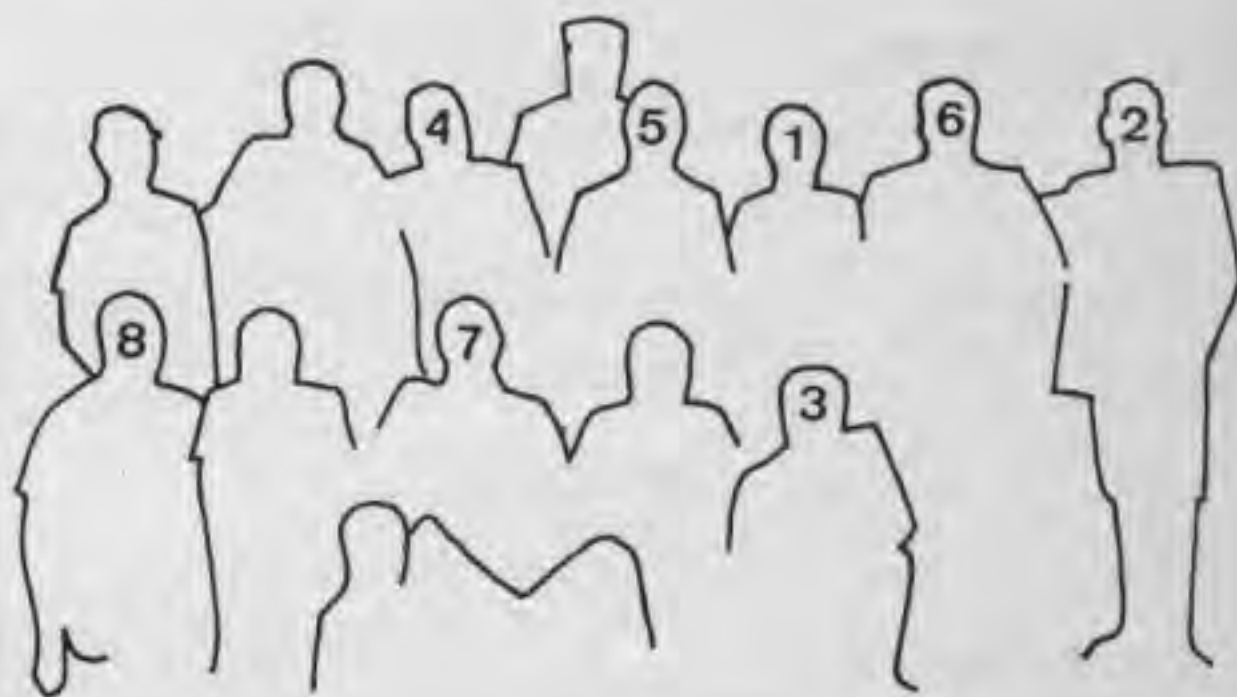
S.: Enne, die rubriek van Sport & Sportwereld...-eventjes een histories overzicht- ik had dus Sport & Sportwereld en toen kreeg ik steeds van hogerhand te horen: wat we van u nodig hebben zijn leuke stukjes, daar heeft ons blad behoefte aan. Nou ja goed, ik schreef gewoon wat me voor de mond kwam. Tot Vrij Nederland ook een sportrubriek wilde hebben, dus toen zette ik mijn hoofdartikelen, zeg maar, in Vrij Nederland, en dan maakte ik alleen nog maar leuke stukjes voor Sport & Sportwereld. Het is ook zo, dat moet ik donderdag voor twaalf inleveren, en het is nog nooit gebeurd dat ik er voor donderdag aan begon. Zo donderdag tegen een uur of tien, half elf pak ik mijn schrijfmachine en het gebeurt dan dikwijls... Ik heb een Encyclopedie der Sporten en daar staan op de voorpagina in alfabetische volgorde alle sporten die erin behandeld worden. En dan ga ik het lijstje langs en dan denk ik Badminton, daar heb ik een tijdje niet over geschreven. En dan denk ik even na en dan zie ik daar, ik noem nou even iets, dat zal ik dan even gebruiken ten uwen behoeve, daar zit BAD in, en dan schrijf ik een stuk dat er meer gebaad moet worden door mensen die badminton spelen. Om zo maar eens iets te noemen, hè. En dan kun je wel zeggen waarom doe je het in vredesnaam. Ik doe het gewoon omdat ik het in drie kwartier altijd af heb. Ik krijg daar het zeer schamele bedrag van dertig gulden voor, mijn slechts betaalde rubriek. En dan denk ik, Jezus, waarom houd ik er niet mee op. Dat zijn dan twee redenen. Ten eerste omdat ik

sport eigenlijk wel aardig vind en ik dan gewoon een beetje in de roulatie blijf; sportmensen die lezen Vrij Nederland natuurlijk niet, die lezen Sport & Sportwereld. En ten tweede denk ik dan: anders doe ik drie kwartier misschien helemaal niks. Ik kan dus wel twee van die folio's vullen volschrijven, en dan is het toch nog wel aardig leesbaar. Dat hoeft verder niets te betekenen, maar het gaat over sport.

Maar dan krijg je aan de andere kant meer de behoefte om iets te schrijven wat gewoon wáár is. Met al die uitrekenarijjes en dingetjes en zo, dat kost je uren tijd, dat kost me veel meer tijd dan een, zo maar iets, gewoon maar wat schrijven. Dat is in tegendeel zeer te prijzen, dat is een behoefte aan...

V.: Het kost minder inspiratie natuurlijk, hè. Maar die rekensommetjes, ik ben zelf geen statistikus, maar ik geloof...

S.: Nee, je moet ze natuurlijk niet helemaal au serieux nemen. Je moet niets helemaal au serieux nemen. Nee, maar ik heb HBS-B gehad, ik ben gefascineerd door cijfers. Je hebt in ieder geval een beetje meer houvast. Ik vind dat er toch wel eens heel aardige dingen uitkomen.

Bij de foto: 1- Nico Scheepmaker; 2- G.K. van het Reve (zie pag. 16); 3- Rogier Proper (redactie); 4- Hans Knegtman (redactie); 5- Frits Boer (redactie); 6- Jan Donkers (zie pag. 8); 7- Bert Vuijsje (BL8-interviewer); 8- Fridjof Laroo (verkoopleider BL8)

V.: Maar de manier waarop je die stukjes voor Sport&Sportwereld schrijft, die indruk krijg ik de laatste tijd ook wel eens uit Vrij Nederland. Dat het niet zozeer de hoofdartikelen zijn, die daarin terecht komen. En indertijd trouwens een omgekeerd geval, toen je schreef: dat schaa senrijden dat moest maar eens anders. Er moest gesprint worden met acht schaatsers tegelijk in de baan of zo, en de week daarna in Sport & Sportwereld werd de absurditeit van dat voornemen aangetoond.

S.: Jé ja, zo blijf je aan de gang. Daar zijn wel eens mensen boos over, bij mijn televisiekritiek, dat mijzelf citeren. Ik doe het met enig plezier.

V.: Ja maar goed, je kunt met instemming citeren of jezelf gaan weerleggen.

S.: Ja

B.: Het is een beetje koket natuurlijk.

S.: Ja, dat wel, maar je kan ook twee kanten van een zaak bekijken.

V.: Natuurlijk, maar als de hele zaak een absurde zeepbel is... Jij bent nu toevallig vóór Cruyff (18-jarige voorhoedespeler van Ajax, BL8), maar in Gandalf wordt de mening verkondigd dat Cruyff een speler is als destijds Kerkhofs, die alleen maar kon scoren als hij de balletjes van Abe kreeg, en dat Cruyff in zo'n verhouding tot Piet Keizer staat. Over zoiets zou je ook een aardig stukje kunnen schrijven.

S.: Ja, maar over een bepaalde persóón, vind ik, dat zou ik nooit doen. Nee, flauwekul van op een ijsbaan met zijn achten sprinten of zo, tegelijkertijd vertrekken of wat

ook, een abstrakt idee...Wat dat betreft houd ik rigou-
reus aan een bepaalde persoon vast.

V.: Daar ben je dus wel een keertje serieus?

S.: Nee, dan ga ik toch wel dwars tegen alles in. Johnny
en Rijk bijvoorbeeld, dat is een mooi voorbeeld, die heb
ik van hun eerste uitzending tot en met de bittere laatste
ondanks alle dalende kijk- en luisteronderzoekcijfers etc.
klachten van redakties, gesteund. Dat wil ik hier wel
even vastgesteld zien.

opgeprikt

B.: Vind je het nu echt wel de moeite waard om zoveel
aandacht aan de tv-kritikus van De Telegraaf te wijden?
We mogen toch wel aannemen dat de lezers van De Telegraaf
in het algemeen Vrij Nederland niet lezen.

V.: Het enige mogelijke effect is, dat de mensen nieuws-
gierig worden en De Telegraaf een keertje kopen.

S.: Vergeet niet dat al die avondbladenlezers van mij,
's ochtends De Telegraaf lezen. Daarom reageer ik vaak al
bij voorbaat in mijn dagelijkse t.v.kritiek op wat ik weet
dat Riemens zal gaan schrijven, omdat ik dat weer moet op-
vangen. Verder wordt Vrij Nederland dan misschien wel niet
gelezen door de Boer Koekoek-stemmers van De Telegraaf,
maar het wordt wel gelezen door al die mensen die bij De
Telegraaf werken. Dat is een feest. Dat een stuk van mij
over Riemens, heb ik van inside-information, tot vier
keer toe op het mededelingenbord van De Telegraaf geprikt
gezien heeft. Het werd er steeds weer afgehaald en dan
werd er weer een nieuwe opgeprikt. Dat geeft toch enige
bevrediging van je werk.

V.: Maar je bent toch wel enorm geïntrigeerd door Riemens,
een soort haat-liefde relatie.

S.: Nee, geen haat-liefde, alleen haat. Hij is gewoon be-
wust oninteger. Het kan gewoon niet dat je van bepaalde
dingen zegt, het is slecht, omdat het van de VARA is. En
daar dient voortdurend op gewezen te worden, vind ik.
Anders gaan de mensen wellicht denken dat het misschien
wel zo is. Iets wat niet bestreden wordt, waarom zou
dat niet waar zijn?

* Naar verluidt zal TV-
criticus Nico Scheepmaker
binnenkort zijn werkzaam-
heden voor de Haagse
Courant beëindigen. Ver-
schil in inzicht met de
hoofredactie zou aanlei-
ding tot de breuk zijn.
Scheepmaker toert in 'Op
zicht', de tv-rubriek van
de Haagse Courant, her-
haalbaar op tegen de me-
ningen van de hoofdredac-

tie, met name wat betreft
het koningshuis en het nu
geliquideerde 'Zo is het'-
programma. Het viel op-
merkzame lezers al op, dat
bij het commentaar op de
verdwijning van 'Zo is
het', de naam van Scheep-
maker ontbrak.

Boulevard 17 april

V.: Nou toch, dat hij een nationale figuur zou kunnen
worden.

S.: Moet je horen. Elke week sta ik in Boulevard ver-
meld bijna. Er is af en toe een week, dan denk ik, hee,
zeker teveel aan kopij geweest, dan sta ik er niet in
als 'de rode Scheepmaker' en de 'Zo is het-vriend' etc.
Nou een heel stuk met Kuiphof om eens een typies voor-
beeld te noemen. Kuiphof geeft een interview aan Boule-
vard en spuit zijn gal. Hetzelfde trouwens met Willem
Druys. Is ook allemaal typerend hè? Mensen die daàr al-
tijd nog terecht kunnen. En dan heb ik niet de gering-
ste behoefte om te reageren via welk orgaan dan ook.

B.: Even een ander facet. Vind je het niet een beetje
lullig om zo'n gossip rubriek in het Hollands Maandblad
te schrijven? En hoe maak je dat nou, loop je met een
opschrijfboekje rond bij recepties van de Bezige Bij, en
schrijf je dan op wat Jan tegen Piet zegt, en gaat het
dan in een kaartsysteem?

S.: Nee nee, Simon Vinkenog heeft een fabelachtig
kaartsysteem.

B.: We hebben gehoord dat jij ook een fabelachtig kaart-
systeem hebt.

S.: Ikke?

V.: Nou, alleen het vermoeden werd uitgesproken.

S. (tegen edhtgenote): Henny, heb ik een kaartsysteem

waarin staat waar ik die en die ontmoet heb?... (echt-
genote ontkent dit, maar merkt op dat Garnt Stuiveling
wel zoiets heeft) Stuiveling heeft namelijk werkelijk
een kaartsysteem, heb ik me laten vertellen, waarin hij
mensen had die hij kende, en daar stond dan ook bij in
welk opzicht ze hem van nut konden zijn. (Henny Scheep-
maker: Er worden ook wel kaarten uit het systeem verwij-
derd.)

B.: En hoe maak je het nou verder? Loop je met een op-
schrijfboekje rond?

S.: Ik heb inderdaad een opschrijfboekje waarin ik din-
getjes schrijf die ik moet onthouden om later een stukje
over te schrijven.

V.: Maar zo'n receptie van de Bezige Bij, daar staan
zo'n vijftig uitspraken van die zei tegen die en die zei
tegen die enzovoort.

S.: Nee, maar dat onthou ik wel.

V.: Al die quotes?

S.: Ja.

V.: Zeer goed.

S.: Tja.

B.: Maar je vind het niet beneden je waardigheid om gos-
sip stukjes te schrijven?

S.: Nee hoor, de Hedda Hopper van de Nederlandse litera-
tuur heeft Hofland me een keer genoemd. Aardig om te no-
teren.

V.: Dat vind je wel een kwalifikatie waar je tevreden
mee bent?

S.: Zeer vlijend.

B.: Je vindt het geen bezwaar om via de schrijfmachine
drie folio-vellen vol te ouwehoeren, ofschoon het de
vraag is of op dit geouwehoer God's zegen wel rust?

S.: Ik heb natuurlijk bepaalde rubrieken die in aanzien
hoger genoteerd staan dan andere. Zoals gezegd, Sport &
Sportwereld die staat het laagst, en wat ik misschien
dan het hoogst vind staan, dat is De Gids, waar ik een
enorm respect voor heb, die artikelen ook, moeilijk vin-
ik die, om te lezen alleen al. Daar doe ik erg mijn bes-
te op. En voor de rest, het Handelsblad komt daar vlak ach-
ter, daarna het Hollands Maandblad, daar doe ik precies
hetzelfde als in het Handelsblad. Ik ben tenslotte begon-
nen in het Hollands Maandblad en ach, dan wil je die jon-
gens niet in de steek laten.

B.: Dat is mooi.

V.: Maar hoe sta je nu zelf tegenover die enorme produk-
tiviteit?

S.: Ja, het is een soort ritme. Elke dag doe ik iets.
Maandag moet ik het ene stuk voor Vrij Nederland inleve-
ren, dinsdag het andere, woensdag moet Voetbal Interna-
tional er zijn, donderdag voor twaalfen Sport & Sport-
wereld en vrijdag voor enen zo'n beetje het Algemeen Han-
delsblad. Dus elke dag een stuk, en dan 's avonds gewoon
t.v.-kritiek. En dan komt de grote moeilijkheid als dan
eens per maand het Hollands Maandblad zich daartussen
dringt, of De Gids.

B.: Het is een eerlijke manier om je brood te verdienen

geen flauwekul

S.: Het is een handwerk. Maar je moet natuurlijk geen
flauwekul maken. Dat ene stuk 's avonds kost natuurlijk
tijd. Televisiekritiek, dan moet je ten eerste televisie
kijken, zoals al vermoed werd. Ik documenteer me achter
af. Dus dan is er iets op de televisie geweest en dan
achteraf ga je alles nazoeken, dus voor half één, één
uur ben ik zelden klaar. Dat neem ik vrij au serieux,
dat moet ik wel zeggen.

V.: Maar heb je niet het gevoel dat het niveau een beetje
afzakt, inspiratie langzamerhand uitdroogt en zo?

S.: Nee, vertel eens hebben jullie dat idee?

B.: Nou ja, toen er een paar maanden voortdurend stati-
stiekjes vermeld stonden, die op zichzelf wel leesbaar
waren...

S.: Ja, dat is wel zo...

B.: Het zal natuurlijk wel een beetje verschillen naar-
mate het klimaat in Nederland. Zo rond 10 maart was er
natuurlijk nogal wat beweging, waarover, menig stukje te
schrijven viel. Maar daarvoor had ik toch het gevoel dat
het soms een beetje in het slop raakte.

vervolg op pag. 6

JEUGD IN OPMARS VRAAGT:

witte spoorwegen

door Wim Noordhoek

De tienmaart-beweging en de jeugd, die naar hij zegt in opmars is enzo, baren de burgemeester een hoop zorg. Hij ziet er geen gat meer in en aarzelt tussen Hitweek (de grote schuldige?) verbieden en het instellen van gespreksgroepen onder deskundige leiding.

Omdat ik daar niet veel van verwacht ben ik zelf een Plan gaan bedenken om het jongeren-probleem definitief op te lossen.

Fijn!

Het project waarvan ik spreek draagt de naam "Witte Spoorwegen Plan" en het voorziet op grote schaal in recreatie, culturele en religieuze activiteit van jongeren.

Als centra hiervoor zullen de stations van de Nederlandse Spoorwegen moeten gaan dienen. Zo zal bijvoorbeeld het Centraal Station in Amsterdam na een ingrijpende verbouwing kunnen beschikken over: een bioscoop met continu-voorstellingen (ook 's nachts), enkele snackbars, twee café's met nachtvergunning en een grote zaal voor beatconcerten (de huidige wachtkamer tweede klas). Verder komt er een ruimte voor religieuze oefeningen (in de gewelven), een groot terras boven de perrons met een glazen vloer en worden grote aantallen recreatie-automaten geplaatst zodat de jeugd het merendeel van zijn vrije tijd op het station zal willen doorbrengen.

Fijn met de trein!

Ha, Trees! Daar gaan we dan.
Geratel op de brug. De huizen
en de straten. Gezellig koffie in de trein.
Wat heeft dat mens een gekke hoed. We zijn er al!

Bijna een jaar terug las ik in de krant dat in 1975 bijna 80% van de Nederlanders zou kunnen beschikken over een auto. Dat wil zeggen van de Nederlanders boven de dertig.

Het zouden dus in grote meerderheid de jongeren zijn die in de toekomst met de trein zouden gaan. Een tendens die overigens ook nu al duidelijk merkbaar is. Dat dit gevolgen zou moeten hebben voor het spoorwegwezen leek me duidelijk, temeer omdat ik in stations als trefcentra grote mogelijkheden zag. Carmiggelt en vooral Nescio hebben al gewezen op de recreatieve aspecten van stations en spoorwegen. Het "Witte Spoorwegen Plan" is de logische uitwerking van al deze factoren.

Fijn er op uit met de trein!

Maar ook het mystieke of religieuze aspect van het "reizen" of "onderweg zijn" heeft een plaats in het plan. Voor niet-ingewijden vat ik het nog even kort samen: eenieder die een station betreden heeft, d.w.z. de controle gepasseerd is, bevindt zich in een tijd- en plaatsloos niemandsland en heeft heilige grond onder de voeten (als het plan uitgevoerd is zullen wijwaterbakjes aan de pilaren in de hal bevestigd zijn).

Daarom moeten alle stationsgebouwen, benevens het rollend- en ander materieel helder wit geverfd worden. Bij de religieuze sessions of happenings in de gewelven zullen de stationsbeambten, die behalve het gewone uniform witte capes zullen dragen, als priesters dienst gaan doen. Robert Jasper Grootveld zal stationschef moeten worden.

Fijn met de trein!

Weg van de stad. De laatste huizen flitsen al voorbij. Akkers worden omgeploegd. Langs heide en langs hoeve. De eerste bomen. En daar is het bos.

Mijn "Witte Spoorwegen Plan" vereist dat er reeds in 1970 wordt begonnen met de verbouwingen van alle nederlandse stations. Maar voor die tijd zullen nog tal van onderdelen van het Plan nader bekeken moeten worden. Zo zal bijvoorbeeld Tussen de Rails moeten fuseren met Hitweek en er zal een Jongeren Syndicaat moeten worden opgericht door Peter Muller, Roel van Duyn, Ton Regtien en anderen om mijn Plan te pousseren. Er zal een goede dee-jay gevonden moeten worden voor het draaien van platen via de stationsgeluidsprekers, de beat-kappers Schröder en Vogel moeten in het station komen werken en de spoorwegreglementen moeten worden herzien (laatste treinen moeten later gaan rijden, roken in de restauraties moet worden toegestaan, terwijl kaarten daar verboden blijft).

Fijn Fijn

Fijn!

Fijn!

Fijn! Fijn! Fijn! Fijn! Fijn!
Fijn!

Het gehele interieur zal naar het voorbeeld van het Theater Tuschinski ingericht moeten worden. De aankoop van pinn-ball en shietautomaten voor op de perrons moet ook met overleg gebeuren. Kortom: problemen genoeg en een hoop werk aan de winkel. Als de burgemeester van Amsterdam werkelijk prijs stelt op zijn baan, moet hij iets doen aan het probleem van de jeugd in opmars en zo. Dat wil zeggen: niet een commissie van jeugdleiders en kinderpsychologen benoemen, maar zo gauw mogelijk onder luide bijval van de toegestroomde provo's, studenten en jongeren, de eerste paal komen heien voor het nieuwe Witte Station.

Fijn er op

Dan zullen de Stations kunnen worden wat oudtijds de kerken en kloosters waren: plaatsen waar men vrij is van vervolging, tempels waar orgie en inkeer naast elkaar kunnen bestaan in het tijd en plaatsloos niemandsland.

uit

To the editors,
Big L 8 magazine,
c/o Amsterdam City Jail,
Amsterdam.

Letter uit Londen * VAN JAN DONKERS

Beste jongens,

Ik zit alleen op m'n kamertje. Voor me ligt een groot vel papier, waarop ik jullie enig opbeurend nieuws uit Londen wil doen toekomen. Misschien vraag je je af, hoe ik weet dat jullie in de bak zitten, nu, dat is hier al in bescheiden mate in de pers doorgedrongen, maar ik had het desondanks toch niet geweten, als ik er gisteren niet op was gewezen door Joop van Tijn die, nadat we eerst wat koetjes en kalfjes en praatjes over het weer hadden uitgewisseld, als terloops vertelde dat er drie jongens van Bikkelaer in de bak schenen te zitten. Hij had nog meer goed nieuws uit Amsterdam meegenomen, Zo is het verboden, demonstratie verboden en ga maar door. Gelukkig hebben Tineke en ik niets met die subversieve activiteiten van jullie te maken, zodat we bij terugkomst ook niets te vrezen zullen hebben.

Maar terzake, want ik geloof niet dat jullie nu juist op dit soort praatjes zitten te wachten De geagiteerde verhalen van meneer de Bie in het Parool hadden ons in een nerveuze stemming in het vliegtuig hierheen doen belanden. Londen had hij ons voorgesteld als één grote kermis waar iedereen probeert nog gekker en hipper te doen dan zijn buurman, en waar je, quote, struikelt over de sterren, unquote.

Nou, dat is allemaal heel erg meegevallen. Ik had Tineke, die hier voornamelijk naar toe ging om haar garderobe te up-to-daten, er op voorbereid dat ze hier waarschijnlijk geen normaal stuk kleren zou kunnen krijgen, maar ook wat dat betreft zijn de verhalen overdreven. Wel zie je hier een heleboel van die fijne geile magere meiden met grote ogen en lang blond haar en die dragen wel zeer revolutionaire en opwindende kledij, maar het blijft een kleine minderheid. Tineke heeft van de weeromstuit ook maar een miniskirt gekocht, een hele hupsakee boven de knie en het staat erg leuk.

Maar goed. De verkiezingen hebben we ook weer gehad en Wilson heeft flink gewonnen. Woensdagavond, de avond vóór de verkiezingen dus, waren we op een Labour-bijeenkomst in de St. Pancras Town Hall waar de kandidaat voor het Londense district Woburn en St. Pancras South, Mrs. Lena Jeger MP, columniste in de Guardian, voor het laatst haar electoraat opwekte op haar te stemmen. Het was een aardige avond, met prominente sprekers w.o. de bekende Morele Herbewapening-bevechter Tom Driberg MP, New Statesman-hoofdredacteur Paul Johnson, maar liefst twee ministers en natuurlijk Lena zelf.

Het begon allemaal heel gemoedelijk, met o.a. de heer Alwyn Jones die ons voorhield hoe noodzakelijk het wel was dat er een ombudsman moest komen. "Ik kan U verzekeren dat het goed zou zijn", verklaarde hij. "Ombudsman is een Scandinavisch woord. Het is lang niet het enige Scandinavische woord in onze taal. Neem b.v. 'skirt', dat is ook een Scandinavisch woord. En wat zouden wij, of althans de dames, zonder skirts moeten beginnen? Dus, dames en heren, het wordt hoog tijd dat we een ombudsman krijgen." Luid applaus van de aanwezigen.

Godlof waren er veel hecklers in de zaal, waarvan er sommigen vrijwel zonder ophouden onverstaanbare opstandigheden in de richting van het podium schreeuwden. Gezondheidsminister Kenneth Robinson hield een pleidooi voor afschaffing van de 'prescription charges', maar ook zijn betoog werd goeddeels onverstaanbaar gemaakt door hecklers, waarbij er één was die 3x achter elkaar riep 'Waarom moet ik soms anderhalf uur bij de dokter in de wachtkamer zitten?' En die niet te bedaren was totdat de minister toezegde er 'zeker iets aan te zullen doen!'. Nog minder appreciatie was er voor Paul Johnson. Ik heb altijd gezegd dat mensen die spreken niet moeten schrijven, en dat mensen die schrijven niet moeten spreken, en Johnson bevestigde weer eens mijn gelijk. Hij begon al heel ontaktisch met een anecdoten van het soort dat je onder gelijkgezinde vrienden vertelt maar niet aan de verzamelde kiezers. In een Canadese psychologische studie had hij als een van de conclusies gelezen dat "bachelors tend to be more dissatisfied with their jobs than married men". En dit, aldus Johnson, was een reden te meer voor de kiezers om zich eens ernstig te bezinnen op de geschiktheid van Heath als Prime Minister. Meteen groot kabaal in de zaal, overal stonden mensen op, en een vrouw vooraan brulde iets als 'Ah towt we was tocking bout poolitics' wat ik desgevraagd voor Tineke vertaalde als 'I thought we were talking about politics'. Johnson bond meteen in en begon met een veel te intellectueel overzichts van de verspilling bij de instandhouding van de troepen overzee, wat een van de aanwezigen, op het moment dat Lena Jeger binnenkwam, de angstige, luidgeschreeuwde vraag ontlokte: 'Are you going to let Nasser spread his empire, Lena?'

Zeer goed was ook de heckler die, toen Johnson zei dat "despite everything, the Tory-party is still the party of the rich" terugkaatste met "Wat is your salary, mister Johnson".

Lena tenslotte, bleek een zeer sympathieke en slimme vrouw, opwie ik zeker had gestemd als ik had gemogen. Na haar slotconclusie, "the Tories are not interested in people who earn money, only in people who make money", ging iedereen vastbesloten naar huis.

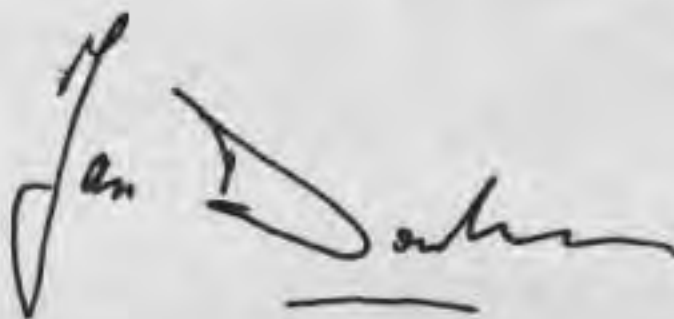
De volgende dag was het dus zo ver, de uitslag kennen jullie. Wij waren 's nachts op Trafalgar Square, groot feest uiteraard, klokslag 12 u. ging iedereen gekleed met een gestrekte duik de fontein in, het was alle Jezus koud maar als het folklore is dan moet het gebeuren. Tot ver in de volgende middag bleef de TV uitslagen uitzenden; in de lounge van ons hotel hebben we er nog uren naar zitten kijken. Ik deed heel enthousiast tegen de hoteleigenaar, zo van, 'goed dat die conservatieven nou voor goed wegmoeten', maar de man werd steeds somberder, en pas toen hij, nadat een statement van Wilson was aangekondigd, verdween met de mededeling 'I'll have the whip out', begreep ik dat ik verkeerd had gegokt.

De TV is overigens wel zeer goed hier wat de popmuziek betreft. Vooral Top of the Pops vond ik een geweldig programma, gepresenteerd door de aloude Jimmy Saville, dit keer met een zwarte pruik voor de verandering. We zagen o.m. de Walker Bros, de Who, Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick en Tich met hun prettige hit Hold Tight en natuurlijk de Kinks met een geweldige uitvoering van Dedicated follower of fashion.

We zijn zelf ook nog op strooptocht geweest naar allerlei groepen die hier optreden, verreweg het beste was natuurlijk de Alan Price Set waarover ik in Hitweek ga schrijven. Ook wel goed waren Jimmy James en de Vagabonds in de Marquee, een Westindies r. en b. groepje met een perfecte floorshow. Ze hebben twee zangers, een heuploze magere soort Nat King Cole en de zeer gezette Jimmy James zelf; het laatste nummer dat ze speelden bestond uit een 20 minuten lang door de dunne in de microfoon gefluisterd 'You don't know'. You don't know' tegen een oorverdovende begeleiding waarop de dikke zich in een halve razernij stond te werken, als besepte hij dat er landgenoten in de zaal zaten van J. de Selfkicker die nodig eens moesten zien hoe zoiets werkelijk toegaat.

Wat het lange haar van de jongens betreft, dat is hier helemaal uit, ik heb er vijf gezien en dat waren duidelijk geen Londenaren (Tineke zegt zes, maar die zesde was volgens mij een meisje). Een van die vijf zagen we overigens in Carnabystr. waar, zoals je weet, de dedicated followers of fashion in dichte drommen langs de boutiques trekken. Toen wij er waren kwam er ineens een grote, gedeeltelijk geblindeerde Rolls Royce het straatje binnenrijden. Wij keken verbaasd op : Duke of Bedford? Duchess of Kent? De auto stopte, een chauffeur met rode pet stapte uit, opende het achterste portier en daar kwam, lange manen schuddend, in verschoten kleren, Johnny Walker, oftewel John Maus, de tweede stem van de Walker Bros. Hij liep snel een winkel binnen waarvan de deur meteen door twee stevige kerels werd gebarricadeerd tegen de opdringende meisjes. Tineke bleef rustig, maar ze gaf toe dat, als het Scott was geweest, ze vast en zeker door het cordon was gebroken.

Zo zie je maar, we vermaken ons wel. Het beste maar met jullie, we hebben echt met jullie te doen. Als ze jullie slaan, zeg je het maar. Vele groeten, ook van Tineke.

ZITTEN

HARRY KLEINGELD

HOOFDREKENEN

sinds zaterdagochtend weet ik, dat het verblijf in de cel 88 uur zal duren:
elk uur brengt me 1,14% dichterbij de vrijheid

JEUGDHERINNERING

toen ik nog jong was, en zonder strafblad,
kocht mijn moeder bijna al mijn kleren bij de
Firma Keijzer
Kleiweg 124
Rotterdam 12
het ondergoed, dat deze fabrikant in de handel brengt,
is voorzien van een gouden kroontje

DE OMGEKEERDE WERELD

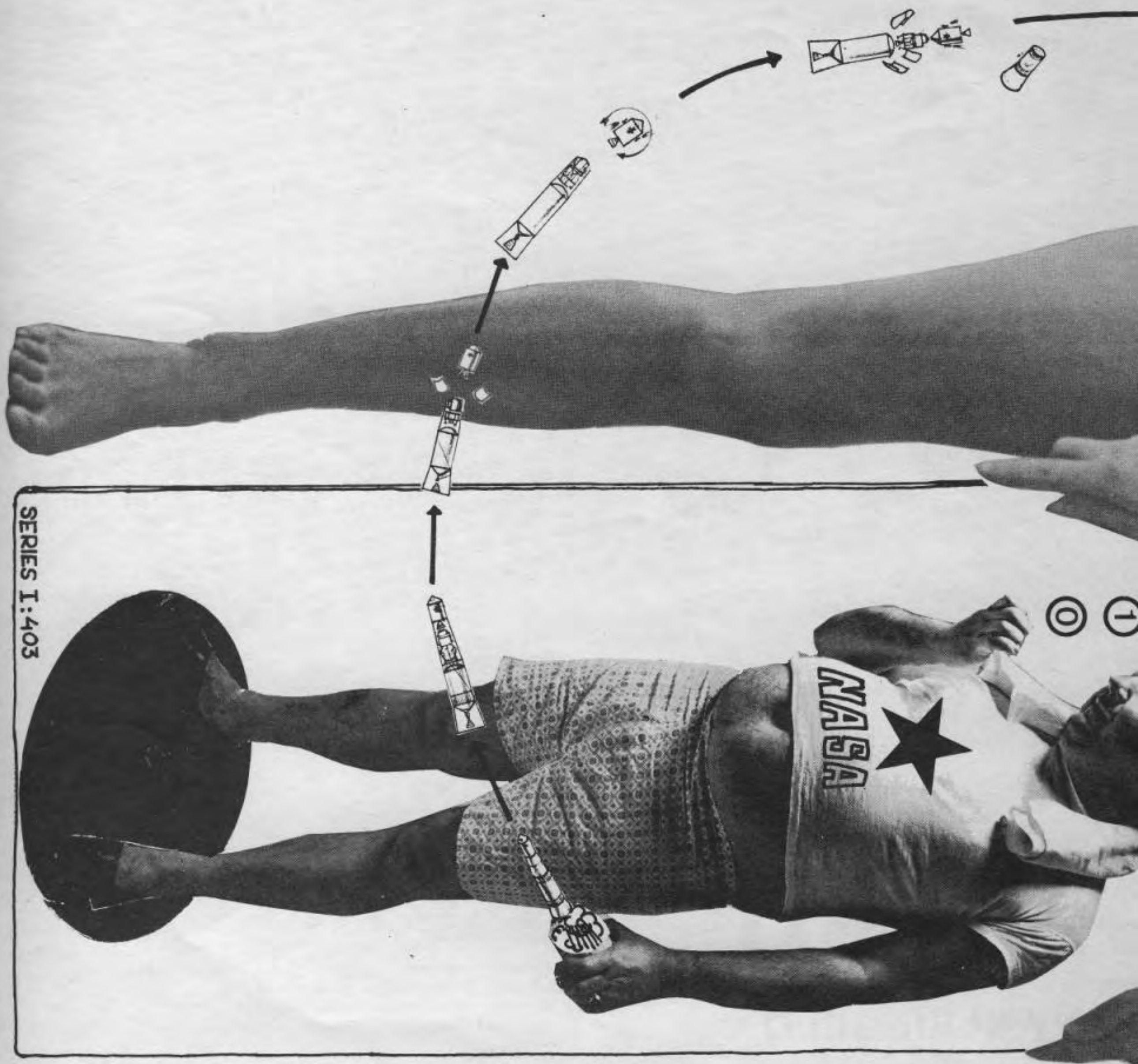
in een vetvrij papieren zakje worden, tweemaal per dag,
enige-keiharde-boterhammen geserveerd,
belegd met een -boterzacht- speculaasje
het Sinterklaasfeest moet hier wel een geanimeerd verloop hebben

TEKORT

vlak naast de wc bevindt zich een fonteintje, dat
op verzoek door de celwacht in werking gesteld wordt
aldus kan men, met enige moeite, hoofd, armen en onderbenen w
voor het Lid evenwel blijft de waterstraal onbereikbaar

SKETCH

officier: wat studeer je?
verdachte: psychologie
officier(stomverbaasd): dus jij zou later
een leidinggevende positie moeten bekleden?
je begrijpt toch zelf wel, dat er voor mensen als jij
in Nederland geen plaats is!
je moet emigreren!!

SERIES I: 403

**bikkelaacht
pleemeid**

**How a
Moon Shot
Works:
A Primer
for You**

FLUXUS PRESENTS

COME ALL! COME ONE! HURRY!

Now that Fluxus activities are occurring in New York it's possible for statesiders to get some understanding and, relatively, some misunderstanding of the nature of Fluxus. (A report on last year's Fluxus activities in Europe, Dick Higgins' "Postface", is to be available this summer.) From my point of view the individual understandings of Fluxus have come from placing hands in Ayo's Tactile Boxes, from making a poem with Diter Rot's Poem Machine published in the Fluxus newspaper, from watching Ben Vautier string Alison Knowles-on-the-blue-stool to objects in the room and to the audience in Kosugi's Anima I ...

The misunderstandings have seemed to come from comparing Fluxus with movements or groups whose individuals have had some principle in common, or an agreed-upon program. In Fluxus there has never been any attempt to agree on aims or methods; individuals with something unnameable in common have simply naturally coalesced to publish and perform their work. Perhaps this common something is a feeling that the bounds of art are much wider than they have conventionally seemed, or that art and certain long-established bounds are no longer very useful. At any rate, individuals in Europe, the U.S., and Japan have discovered each other's work and found it nourishing (or something) and have grown objects and events which are original, and often uncategorizable, in a strange new way:

Alison Knowles' **BEAN CAN**: Early Red Valentines, Early Mohawks, Long Yellow Six Weeks, English Canterbury's ... Bean's Insulated Boot Foot Wader (Suspenders extra) ... Ich bean ein Star-, ein Kino-Star- ... The U.S. bean crop would make enough bean soup to run Niagara Falls for three hours

Bob Watts' **BOX OF ROCKS** marked with their weight in kilograms.

Tomas Schmit's **ZYKLUS**; the performer, surrounded by a ring of bottles, pours water from one bottle into the next, until all the water has evaporated or been spilled.

Ben Patterson's **TWO MOVEMENTS FROM SYMPHONY NO.1**: The audience stands in line. One person at a time sits at a stool across the table from Ben, who whispers "Do you trust me?" Ben puts yesses on one side of the room, noes on the other. The lights go out. Waiting; possibly tensions. Then, the smell of coffee, ground-coffee-rain, in the hair, dusting over the floor. Medaglia d'Oro.

Ben Vautier's **Bottle of Dirty Water**, the Street Composition **LIE DOWN ON YOUR BACK**, Total Art Sculpture **PICK UP ANYTHING AT YOUR FEET**, Total Art Poetry **JUST SAY ANYTHING** ...

Daniel Spoerri's **OPTIQUE MODERNE**: collection of unknown spectacles, with Dufrêne's useless notes.

Dick Higgins' lectures, like "The day begins. After a time the day ends. The day begins. After a time the day ends. The day begins..." (repeated the number of times that a day appears in a common span of time)

Emmett Williams **PIECE FOR LA MONTE YOUNG** - "Is La Monte Young in the Audience?"

Brooklyn Joe Jones' chair, switchboards on the arms. Lower the white translucent hat over your head, and flip the switches. Lights here and there, and sounds from peripheral radios on, off, news, static, twist music, commercials ...

George Brecht's **BEAD PUZZLE**: "Your birthday."

La Monte Young, **COMPOSITION 1960, NO.2**, "Build a fire in front of the audience..."

Ayo's **EXIT EVENTS**: the audience leaves the performance room through a narrow hall, over a large mirror on the floor, or over a bed of upward-pointed nails, with foot-sized gaps in the bed, or through rows of taut, knee-high strings.

Nam June Paik's **ZEN FOR FILM**. (See it, then go to your neighborhood theater and see it again.)

Henry Flynt's professional anti-culture and down-withs (paying culture a sort of inverse compliment), making Alison Knowles' bean-sprouts seem even lovelier.

Whether you think that concert halls, theaters, and art galleries are the natural places to present music, performances, and objects, or find these places mummifying, preferring streets, homes, and railway stations, or do not find it useful to distinguish between these two aspects of the world theater, there is someone associated with Fluxus who agrees with you. Artists, anti-artists, non-artists, anartists, the politically committed and the apolitical, poets of non-poetry, non-dancers dancing, doers, undoers, and non-doers, Fluxus encompasses opposites. Consider opposing it, supporting it, ignoring it, changing your mind.

Zoals U waarschijnlijk niet zult weten, is er een "European-Branch" van de FLUXSHOP & MAIL-ORDERHOUSE in de hoofdstad van Nederland. Postbus 2045. Het European Mail-Orderhouse handelt in dozen voor de tastzin (voeldozen), "dirty water", gesorteerde stenen, fluxmachines, eindeloze dozen, geheimzinnige medicijnen, koffers met verschillende atrakties, complete werken van o. a. Chieko Shiomi, Ayo, George Brecht, Robert Watts, Emmett Williams enz., vlaggen, meubels, puzzles, partituren, bloemlezingen etc. etc. Stuur een papieren rijksdaalder in een envelop naar: EUROPEAN MAIL-ORDERHOUSE & FLUXSHOP-Postbus 2045 te AMSTERDAM. U ontvangt dan een uitgebreide prijslijst (bont geïllustreerd), zolang de voorraad strekt.

Stuur mij meteen de bont geïllustreerde
naam: prijslijst.

adres:

ik sluit een papieren rijksdaalder in.

knip uit

●●●●● PIET KNIJPBIER ● MAAKT WEER DE BLITZ! ●●●●●

Zaterdag 26 maart, grijze luchten, druilerige regen. Bij Vught bezoek ik het meer 'De IJzeren Man', waar ik tientallen jaren de zomervakantie heb doorgebracht met ouders, kennissen, ooms, tantes, vrienden en anderen - steeds op hetzelfde, zeer kleine, stukje grond. Nostalgiek staar ik naar een enkele graspol en boomstronk. Ter afsluiting water ik tegen de boom, die ik in mijn kinderjaren met mijn vrienden frequenteerde. Hij is aan één kant zwart. Rond het meer is het uitgestorven en koud.

In Den Bosch is het niet moeilijk te vinden: alle mensen die zich op straat bevinden, bewegen zich in één richting. De autochtone bevolking heeft comfortabele fauteuils voor de kleine ramen geplaatst en kijkt, een restje jus van de lippen vegend, naar buiten. Een grote dag: al het tuig, waar je anders alleen maar over leest en schande van spreekt is nu levend te bezichtigen. Colonne bussen ('Met Muziek Express naar de Rolling Stones!') voeren identieke tienerhoofden uit alle delen van het land aan, droefgeestig

kijkend alsof ze op weg zijn naar een landdag voor jeugdige delinquenten. Verder lopers, brommers, auto-rijders. Honderden stromen samen voor het "Veemarkt"-terrein; spijkerbroeken, spijkershirts, zwarte capes, op art, pop art, coltruien, donovan-petjes, beter langharig dan kortzichtig.

Het (minieme) poortje is dicht; ervoor ligt een straat waar auto's over rijden. Een goede zet van de organisatoren, die duidelijk op een rel aansturen. Alle auto's stranden in de wachtenden, waarop een kwieke jongen toeschiet om met een geïmproviseerd gebaar een ruitwisser te verbuigen en een "Hi Ha Hitweek"-plakkertje aan te brengen in het gezichtsveld van de bestuurder. Geolied, als de douane. Applaus, en doorrijden. De meeste inzittenden kijken geschrokken, geërgerd, maar gedwee naar buiten; allen hebben onze bladen gelezen en beseffen het hachelijke en heroïsche van de situatie. Eén geeft gas en tracht door te rijden. Behulpzame handen schieten toe om hem hiervan af te brengen, waardoor hij zijn losjes bevestigde imperiaal verliest, wat hem een open doekje bezorgt. "Nou, die imperiaal legt er mooi af" zegt een grauwe man achter mij constaterend. Tien minuten later zie ik de auto in een achteraf-straatje terug; twee jongens komen met de imperiaal aansjokken. De bestuurder geeft geen gas meer. Misschien krijgen ze een sigaret, misschien een ingezonden brief.

Na dit poortje en een uitgestrekt plein een tweede poortje -nóg kleiner, een muizengaatje in een reusachtig schuifdeur. Een gespierde "ordebewaarder" met een baardje en een viriel T-shirt staat op een muurtje en dreunt: "en nou een móóie, smalle rij maken", wat hem toch een beetje belachelijk maakt. Beleefd vraag ik hem, waar ik mijn kaartje kan afhalen. Hij wil wel eens informeren en worstelt zich naar binnen. Ik heb hem niet meer teruggezien: het deurtje verdwijnt ook, er is een enorm, gapend gat. Eindelijk is ook de opening van de grote deur, van buitenaf, gevonden. Alles en iedereen kolkt naar binnen, voor toevallig passerende grijsaards en kamermuziekkliefhebbers is het gods onmogelijk om buiten te blijven. De kaartjesscheurder blijft ijverig zijn werk doen, al heeft hij nog maar tijd voor één op de honderd binnenkomenden.

De Brabant-hal is "de grootste overdekte ruimte van West-Europa", en nu ook de kaalste. Er staat een podium van twaalf bij zes, $2\frac{1}{2}$ meter hoog, en verder helemaal niets. Organisator Paul Acket heeft, attent als hij is, enorme stapels Muziek Expressen bij de ingang neergelegd; iedereen grijpt er naar, slaat het blad bij de prachtig gekleurde, uitklapbare en ophangbare middenfoto open en scheurt het in stukken. De hele avond vliegt de Muziek Express door de lucht, in prop-, vliegtuig- en snippervorm. Verder noteerde ik in mijn hoek van de zaal nog één bezem, die, na eerst speels heen en weer gewipt te zijn, in moleculaire vorm eindigt, en een leuk mobiel lokethuisje, dat heren reizen maakt.

Er stromen acht à negenduizend twieners binnen, die allemaal een tientje betaald hebben om een aantal uren op de stenen vloer te mogen staan. Als ik, om half acht, binnenva, is het voorprogramma al begonnen; het duurt tot tien uur en het bestaat uit één voortdurend basgitaar-solo, waarbij dit instrument steeds door anderen mag worden vastgehouden. Honderden luidsprekers maken het mogelijk het geluid uit alle windstreken en in alle fazen te beluisteren, allemaal tegelijk. Op het podium staat voor tienduizenden, aan elektronische apparatuur. Als er een kwintet de stekkers lostrekt en verdwijnt, kun je er donder op zeggen, dat er in een andere hoek van het toneel al een vers vijftal zijn gitaren staat op te laden. Twee uur, een half uur lang.

STONES IN DEN BOSCH

* PIET KNIJPBIER

Verveling dreigt. Twee jongens doen wie het langst zijn meisje kan zoenen; ze staan in een verstilde, gefixeerde houding, inwendig zal het wel knap werk zijn. Een paar meisjes dansen, de extase is helemaal volgens de regels. Men wordt moe, doof en suffig, roept "We want the Stones", fluit, heeft het warm, wordt op zijn tenen getrapt en dringt. Een spreker maakt reclame voor het nog steeds een hoge vlucht makende blad Muziek Express en er breken "Hi Ha Hitweek"-koren los. Een andere brave man heeft het over "we" en "jullie" en wil er toch vooral "een fijne avond" van maken; hij vertrekt snel, het sluitingsuurtje van de jeugdherberg dringt. Een bol mannetje heeft zijn dochttertje, een muizig meisje "dat nooit eens mee uit wordt gevraagd" het evenement van haar leven geboden. Als hij moe wordt, gaat hij zitten - op de mohammedaanse wijze, op de knietjes, vrolijk rondkijkend, een welwillend mens. Hij krijgt een hele kring om zich heen van zich eindelijk vermakende tieners: hee, kijk d i e ouwe lul eens. Het dochttertje zit er timide naast. Weer een trauma. Overigens gebeurt er geen barst, en dat een hele tijd achter elkaar. Om tien uur komen de Rolling Stones het podium opwandelen, bleek, volgens een krant een beetje beschonken. In snel tempo jagen ze er acht succesnummers door, gepatenteerde meezingers als "Get off my cloud" en "19th nervous breakdown". De ordedienst bewaart de orde door, met zijn dertig op het podium, de Stones onzichtbaar te maken en de enkele hand, die twee-en-een-halve-meter hoog kan komen, een trap te geven. Om half elf, op het hoogtepunt van "Satisfaction", is het plotseling afgelopen. Zoals altijd. Bij het verlaten van de hal wordt minder gedrongen dan in een willekeurige schouwburg of concertzaal. Buiten lopen agenten, de eerste in uniform, met honden. Ze komen goed van pas, want niemand kan de uitgang van het veemarkt-terrein vinden.

TRACERS VAN DE DAG & TRACERS VAN DE NACHT*

Deze dagen denk ik meer dan anders aan Mr. U. W. H. Stheeman, de President van de Amsterdamse rechtbank, - een president, maar niet gekozen, - een president, maar spreekstalmeester van de monarchie. Hij heeft zijn stem verheven, al in het Handelsblad. (melodie: Hij heeft zijn fluit verloren, uit zijne mantelzak, uit zijn mantelzak.)

Ik wilde hem een brief schrijven, maar ik weet dat hij niet lezen kan.

Ik wilde naar hem toegaan en met hem praten, maar ik weet dat hij niet horen wil en niet kan voelen.

Hij ziet en hoort en spreekt alleen het kwaad, want hij is het gezag. Hij is Romeinen 13 (het barbaarse ongeluksgetal). Hij is in zijn lange, zwarte jurk van de angst Gods diensdame, eene wreekster tot straf dengeene die kwaad doet. (yeah, man!)

En hij is bang

Hij is bang; bang voor de vogels in de dakgoot van het gerechtsgebouw, omdat zij vogels zijn en kwetteren, wanneer hij, die geen vogel is, kwettert. Bang, voor de honden, de ongewassen, langharige honden, die de borden in het plantsoen vergeten te lezen als ze het met elkaar maken. (Wat ze nog onhandig doen ook.) Bang, je gelooft het niet - waarom zou jij, die van geen kwaad weet - bang voor jou, omdat je nieuw bent en

DOOR A. DE SWAAN

jong. En hem doorziet: de-man-van-het-gezag. De man van het teder bewaarde lege woord. Die huivert in zijn naaktheid; zijn schaamte (dat is heel zijn lichaam) bedekt - zijn lege naam bedekt met letters: Mr.; zijn lege leven met titels: pres.v.d. A'damse rb, edelachtb.; zijn vege lijf met toga's, beffen en baret.

Wie dit leest en denkt, "Daar gaat-ie voor de bijl", die verwacht van dit stuk het verkeerde. Want dit stuk is een cadeau: een blijde gift. Bijna zo iets als hulp aan arme landen. Het is lief-dadigheid. Hoor maar wat ik zeggen ga, jij ook, Stheeman, luister:

Ik haat je niet, zoals jij mij, en toch heb jij mij meer kwaad gedaan. En was je maar de enige. Maar wie nu in togakamer of juristenclub stiekem gniffelt om

Men mag niet bij elke beleidsdaad de motivering vragen. Op een motief ben je altijd te vangen. Een teach-in over Zuid-Afrika voor jonge mensen is een onverantwoord

wat jou wordt aangewreven, verschilt van jou meestal daarin dat hij zijn natte dromen van gezag voor zichtig voor zich houdt. Niet zo je stokoude oom, De Blécourt (weer een goedkope naam van drie eeuwen slippen dragen), die in de Telegraaf de zieke mens wou martelen en opsluiten. ("omdat anders de vader van het verkrachte kind het doen zou").

Ik haat jullie niet. Ook niet de officieren, kadetten aan je rechterhand, die hun bloeddruk oppersen met de ernst van het delict. Tonckens, Van de Berg (die zijn naam geheim wou houden, nadat hij mij "stiekem" had genoemd), Hartsuiker, (in godsnaam, blijf gezond). En ook jou niet, gezagsdrager, puffend onder je last van lucht. Ik probeer je lief te hebben. En dit is de eerste keer dat iemand je dat zegt: ik doe mijn best om ook van jou te houden. Omdat je bang bent. En omdat je dat niet weten wilt. Ik weet wat angst is. Ik ben zo bang, dat ik geen LSD durf slikken uit angst voor de angst die dan pas komt. Maar Stheeman en de andere oude mannen zijn te bang om het zelfs maar durven tonen. Zij zijn bang in het donker en ze zijn bang overdag. Voor Stolk, omdat hij een mooie jongen voor de meisjes is. Voor Van Dijn omdat hij aan het denken is geslagen. Voor mij, omdat ik voel wat zij voelen en niet kunnen voelen.

Stheeman is bang, bang voor ons allemaal, omdat hij denkt, dat wij denken, dat hij een malle is. Dat wij hem pijn zullen doen en zijn vrouw van haar tasje beroven.

*NOOT:

Hier begint het eigenlijke verhaal pas. Deze zondagmorgen was ik in het 1968-ziekenhuis van de VU om bloed te geven voor een christenmens, verkreukeld door een auto. We waren met zijn drieën; een inspecteur van politie die een kwartier eerder de gereformeerde kerk uit was gehaald en de zuster (mengt het goed?). Op die mooie zondagmorgen dat de toekomstmachines staan te blinken en het bloed van gezonde mensen klaar maken voor het lichaam van een zieke. Zelfs in een protestants ziekenhuis mag iedereen meedoen. (Je moet ook maar donor worden, ze prikken je in een slagader

en daar spuit de literatuur naar buiten. Bovendien is het nodig. Het Rode Kruis is van buiten al wel erg square. Ik ben er een beetje bang van, maar van binnen zijn ze erg lief.)

In het portaal van het christelijke ziekenhuis, waar god de hele dag op de loer ligt, stond een elektrisch rek met draad-loze ontvangstapparaatjes. Zo groot als een pakje sigaretten, maar drie keer zo plat. Steek het met een clip in je borstzak en waar je ook bent, je kunt elk ogenblik voor een oproep bereikt worden; een tracer (van de dag of van de nacht - twee rekken) Zo ziet de nieuwe democratie eruit. (Straks:) We

Maar ik wil niemand pijn doen en ik heb al een tasje. Genoeg, Stheeman, ik kan je wel vertellen dat je ongelijk hebt met dat gezag van je, dat het zo niet in de Grondwet staat en zo niet in onze harten hoort. Ik ben verschrikkelijk intelligent; in geen tijd lul ik je van de ene hoek van de kamer naar de andere. En jij weet er vast ook nog wel eentje en dan lijken we net twee Chinese haantjes. Zo moet het niet. Ik heb gelijk: het gelijk van de wereld. Steek je kop onder de kraan en geeft het toe. (Toe doe je het? Voor het geluk en de kinderspeelplaatsen in het centrum en voor het vrij gebruik van wat iemand gebruiken wil?)

We zullen je niets doen. Je hoeft niet in een oude-mannengesticht, zoals je minder bedeelde leeftijd-genoten. Je krijgt een nieuw huis en een wekje om lekker in te hollen, zoals vroeger nooit mocht. Wij willen juist vreselijk goed zijn voor oude mensen, dat ze het nog fijn naar hun zin hebben. We komen ook langs met zanggroepjes voor niets. Ik weet, als kind kon je niet praten, je kon alleen maar steeds je houten locomotief door de kamer gooien als je boos was of huilen moest. Maar nú, probeer het eens, te praten met iemand en niet tegen hem.

De nieuwe mensen zijn bijna grote mensen geworden: Jullie. Alles kan. Nu alleen nog alles willen.

bezigheid. Een land als Nederland moet tenminste 100.000 à 200.000 werklozen hebben. Het kwaad van deze tijd is de vrije tijd.

enz.,enz.,enz., Mr. U.W.H. Stheeman, A.H.-blad 16-4

Vechten om niet meer te hoeven vechten, tegen de negerhaters, de homo-slaanders, de boeken-verbranders, de filmknippers, de corset-fetisjistten van het leger, vechten tegen alle mensentreiters. Een betere wereld: een stad om opgelucht in te ademen. Straten om in te spelen, te dansen en te demonstreren (want dat moet dan ook nog!) Scholen en universiteiten waar je in kunt gróeien. En allemaal een huis waar je nog eens de spullen kunt verzetten en waar je een recht van leven maken hebt. Hard werken en veel belasting betalen, maar dan moet er ook iets moois van komen, voor jezelf en allemaal.

Ze zijn nog maar pas begonnen en nu staan ze al op punt van winnen. Doe mee!

praten allemaal met elkaar wanneer we willen en geven -wanneer gevraagd- onze mening door tussenkomst van de tracer. Een computer ordent en bundelt onze meningen: Het mag geen warboel worden. De directe democratie, maar nu elektronisch geleed. Dat heeft de toekomst.

Wat hier boven staat is allemaal bedoeld voor de PvdA, - de socialisten. Maar ze willen het niet horen. Ze zijn stokoud en nog steeds tegen de vlootwet, maar niet meer zo erg. Toch moeten we ze helpen, zodra ze beterschap tonen. Ik wacht, maar zie nog niets.

Kwadraat Pocket 24 f 6,50

Joan Derk Baron van der Capellen tot den Pol

**Aan het volk van Nederland
HET DEMOCRATISCH
MANIFEST (1781)**

**Inl. prof. dr. W.F. Wertheim en
mr. A.H. Wertheim-Gijse Weenink**

Een achttiende-eeuwse Multatuli? Zo mag men zich terecht afvragen bij het lezen van dit geschrift uit 1781, waarin de adellijke patriot Van der Capellen, uit een geest van waarlijk democratisch idealisme, in verzet kwam tegen het regime van stadhouder Willem V. Het was een roerige tijd waarin dit pamflet ontstond, de Republiek voerde een rampzalige oorlog met Engeland, de idealen van de Amerikaanse vrijheidsstrijd begonnen over te waaien naar Europa, het tijdstip van de Franse revolutie was niet ver meer.

In één ruk schreef Baron van der Capellen zijn felle aanklacht tegen de stadhouder neer - en daarmee tegen het stadhouderschap als instituut, tegen de steeds verdergaande opeenhoping van macht in handen van de Oranjes.

De indruk die dit *democratisch manifest* maakte was overweldigend. Nog in hetzelfde jaar 1781 verschenen vier (clandestiene!) drukken. Het werd vertaald in het Frans, Duits en Engels. Pas in het jaar van de Bataafse omwenteling werd een niet-clandestiene druk uitgebracht... En tot op heden was dit de laatste herdruk.

De historici W. F. Wertheim en A. H. Wertheim-Gijse Weenink hebben een uitvoerige inleiding meegegeven aan dit boek, dat door Jan Romein een der merkwaardigste politieke geschriften werd genoemd ooit in Nederland verschenen.

**DE BEZIGE BIJ AMSTERDAM
in elke goede boekhandel**

G.K. VAN HET REVE:

„ALS MONARCHIST ZOU IK ROOKBOMMEN HEBBEN WILLEN GOOIEN,
OM MIJN AFKEER VAN DAT BIZANTINISTIESE VERTOON TE UITEN”

Een witzwart gevlekte kat loopt, langs mijn benen strijkend, mee als ik door de Grote Schrijver wordt binnengelaten.

"Ja, dat is Knorretje Panda, die altijd zo knort, dat blauwe halsbandje is ervoor, dat, als ie overreden wordt, ze hem niet gewoon op de mestvaalt gooien, maar denken 'hé, dat is een kat van van 't Reve'. Het is wel een schat hoor, toen we hem hier vonden was het een soort voetbal met vier pootjes, hij was volkomen verstopt. Hij at van die filters waar de boer zijn melk door zeeft, een soort melkmelita, en dat filtreerpapier propt dan in de ingewanden samen, we hebben er eerst zes meter van dat spul van achteren uitgetrokken -het leek op grijze fietsvelgband- en toen hem met goed volwaardig voedsel opgepept. Het is een degelijke boerenkat. Hij laat winden als hij zich op zijn gemak voelt."

Binnen zit Teigetje de negatieve fan-mail te sorteren, van mensen die een soort lastige waanzin opsturen, zo van 'we willen u nog wel laten redden, maar dan moet u nu wel meteen al het kwade afzweren'. Op de kwaai brieven gaan antwoorden terug als : 'Ik dank U voor Uw brief en voor Uw bereidheid mij te verwensen: een zegewens zou mij waarschijnlijk ongeluk berokkenen, want Uw god is geen god maar een duivel'.

De Geheime Drankvoorraad wordt mij getoond. "Voor vijfhonderd gulden graanboeljon, nog even voor 1 januari gekocht, voordat die rooie honden er weer een riks bovenop hebben gegoooid. Maar Teigetje draagt het sleuteltje". De kamer staat vol met prachtige kitsch en veel kunstbloemen. Aan de muur o.a. een wandbord met de spreuk: 'De tijd hâldt gjin skoft', een kaartje met 'God is Liefde' en een met stoere onwennige hand geschreven lijst van inwoners van Greonterp, die aan de welkomstaart met Kerstmis '64 meebetaalden. Op de piano een vogelkooitje met een speelgoedbeertje erin: "Eerst mocht ie vrij rondlopen, maar hij heeft twee keer een kind gebeten dus toen moesten we hem opsluiten".

Boven de piano een schoolleesplaat van een hondje met een gekneusd pootje, dat zijn bordje pap niet op wil eten. Eronder staat: Fik zijn pootje doet zo zeer, fik wil geen soep. "Die is op een nacht geroofd door een bewonderaar uit een school in Amsterdam-Noord."

"Die drie vriendjes van je zijn echt niet gemarteld hè, door de Meedogenloze Politiejongens? Dagenlang ruk ik me af bij die gedachte en ze komen eruit en blijken met geen vinger aangeraakt. Er is veel mis in dit kikkerland! Op mijn vraag over provo: "Nee, op provo kan ik niet stemmen, dan hadden ze die Jef Last er maar niet op moeten zetten. Hoewel, die blonde schat met zijn wit keperen pakje, als die er ook op staat, wordt het toch wel erg moeilijk die partij af te wijzen. Wat een lieve schat die Robje, als hij nou eens een tochtje op zijn witte fiets maakt naar Friesland, mag hij hier komen uitrusten en dan mag hij blijven logeren."

Ik vind dat hij koning moet worden, als hij nou hier met mij eieren ging zoeken en we vonden dan eens het eerste

Kievietsei, dan zou hij het naar de koningin gaan brengen en dan zou die hem zo'n groot chocolade-ei willen geven, maar dan zou hij zeggen: 'Nee, Majesteit, ik wil Uw troon', en het is zo'n aardige jongen, die kan je niets weigeren, en hij zou dan koning worden, op zijn witte fiets elk jaar naar de Ridderzaal".

We gaan naar de keuken om wat rustiger te kunnen praten. Een goede keuken vol met rekken met kruidenpotjes : dille, lavas, kervel laos. "Ja, dat wordt met volle maag geoogst in de Vlake der Kruiken, Dood aan de Phytkong. Die kruiden, dat is Teigetje z'n hobbietje. Er moeten nog wel wat kunstbloemen tussen die rekken, vind je niet? Ik stort alle voedsel vol met al die kruiden, het is altijd wel ergens goed voor. Aan de buurvrouw geef ik ook vaak, dan knip ik van de maggieplant, waar in de herfst van die flesjes aan komen, maar ik denk dat ze het niet in haar voedsel durft te doen, omdat ze niet, zoals ik verlangend is Heksensabbatten te bezoeken en de Taal d Dieren te kunnen verstaan."

INTERVIEW VAN FRIDJOF LAROO *

*Je weet nog wel, toen dat debat over Claus, tijdens verloving heb je je nogal heftig gekeerd tegen de mensen die toen demonstreerden of kalkten en plakten. □ Ik vond die demonstraties onjuist en onwils, en dat vind ik nog. Een prinses mag, net als iedereen, als huwelijkspartner kiezen wie ze wil. Een tweede punt is, of wij, dat wil dus zeggen het parlement, die partner in de representatieve funksie van prins-gemaal wenssen te aksepterren. Wie tegen Claus demonstreerde, demonstreerde eigenlijk tegen de democratie. Onder de demonstranten waren veel politieke wazhoofden en fellow-travellers, die erg tegen geweld en bewapening zijn, behalve als dat geweld van kommunistiese zijde komt; die alle misdaden van Soekarno en Soebrandio goedpraten. Enfin, je kent ze wel. En verder vond ik dat anti-Duitse demonstraatsies onzin waren, omdat we niet meer in oorlog zijn met Duitsland, en Duitsland-althans West-Duitsland- een moderne, demokratiese staat is geworden. Alweer: wie tegen de Duitsers demonstreert, demonstreert tegen de democratie, tegen de eenwording van Europa, enzovoorts. Al dat na-oorlogse verzet, zoals ik het noem, was des te onzinniger, aangezien er op de persoon van Claus niets dan ook maar niets te zeggen was.

*Hij was toch in de weermacht, en in de Hitlerjugend. Zeker. Maar niet vrijwillig. Ik geef toe, dat het argument dat hij om die redenen ongeschikt zou zijn om mede-symbool te worden van de Nederlandse nationale eenheid, een sterk argument was. Maar de overweldigende meerderheid van het Nederlandse volk toonde zich bereid dat bezwaar niet te doen gelden. En men kan,

precies van de andere zijde uit redenerend, ook betogen dat dit huwelijk tot een symbool kon worden van verzoening met de vroegere vijand. Dat klinkt erg sentimenteel, maar ik meen het nu eenmaal

* Wat vind je van de houding van de autoriteiten ten aanzien van de demonstraties tegen Claus, in die eerste dagen van de verloving?

□ Volgens autoritair en buiten alle proporties vond en vind ik die maatregelen. Als men bij het bezoek van het verloofde paar zijn vlag niet halfstok mag hangen, dan vind ik dat geen bescherming van de openbare orde, maar een soort „Oranje-terreur“. Als een menigte het paar toejuicht, moet de minderheid een republikeins spandoek mogen uithangen. Niet deze minderheid verstoort de openbare orde, maar het gepeupel dat dreigt het huis binnen te dringen. Het is de taak van de politie, dat huis en zijn bewoners tegen het gepeupel te beschermen. We leven nog steeds in een redelijk verdraagzame en democratische maatschappij - reken mij in godsnaam niet tot die kankeraars die het doen, of Nederland een konsentraatsiekamp is, maar die het de gewoonste zaak van de wereld vinden dat twee dichters in Rusland voor niet eens in Rusland geplubliceerde verhalen en gedichten 5 en 7 jaar konsentratiekamp krijgen maar ik zie onmiskenbaar een totalitaire tendens in de ontwikkeling van de laatste paar jaar. Men wenst meningsuiting door een minderheid verstoring van de openbare orde te noemen, en dat wens ik niet te aanvaarden. Als men in een zaal na het Wilhelmus "Leve de Koningin" roept, moet iedereen, desgewenst, "Leve de Republiek" mogen roepen.

bizantinisme

* Hoe sta je tegenover de huwelijksvoltrekking in Amsterdam? De stad met 100.000 vermoorde Joden, de "raadpleging" van de rabbijnen, etc.

□ Het was doordrijverij, en het prestige kennelijk op de spits gedreven. Maar dit houdt verband met het feit, dat ons koningshuis helemaal bestuurd, geleid en gesteund wordt door bizantinistische lakeien - mensen, paradoksaal genoeg, die voor het wezen van de monarchie en het onvervangbare symbool dat zij is, geen enkele achting of werkelijk begrip hebben.

* Kan je dat iets nader adstrueren? Dat bizantinisme. Er zijn talloze voorbeelden. Ik zou al kunnen beginnen met dat fiktief Nederlands, waarvan het ANP zich bedient: "bewindsman", "Maasstad", "eerste burger", "zeebanket", enfin, ga maar door. Het walgelijkste vind ik "Hare Majesteit de Koningin" in plaats van gewoon "Koningin Juliana", afgewisseld met "Hare Majesteit". Men kan toch gewoon zeggen: "Koningin Juliana is daar en daar geweest"? en "in de loop van haar bezoek liet zij", of desnoods "Hare Majesteit" "die en die aan zich voorstellen"? Ik bedoel dat de vormen en termen gehanteerd worden door mensen, die niets meer begrijpen van de plaats van de Kroon. Nog een voorbeeld: de koningin komt ergens in een bedrijf, en men heeft daar, voor haar alleen, een toilet gebouwd, dat na haar vertrek weer wordt afgebroken. Iedereen hoort het koningswater klateren en niemand durft te lachen. Zulk een maatregel getuigt niet van respect. De koningin is maar een gewoon mens, maar daarnaast symbool. Als symbool mag zij - afgezien natuurlijk van de algemene normen van gastvrijheid en wellevendheid die men jegens haar als gewoon mens in acht dient te nemen - geen onreine WC vinden. Wat ware eenvoudiger geweest dan één van de toiletten extra fris schoon te maken en, op slot, voor de koningin te reserveren? O ja, er schiet mij weer iets te binnen: een perskonferentie van het nof, aan de vooravond van een of andere toernooi van de koningin: Een journalist vraagt, na een onvolledige opsomming van alles wat de koningin zal ophebben: "En wat zal Hare Majesteit morgen op hebben als hoofddeksel?" Na lang en nerveus geblader luidt de uitslag: "een blauwgrijs fluwelen toque". De journalist

zeft: "Ei,ei, alweer een toque?" en wordt dan ook nimmer meer op enige volgende perskonferentie uitgenodigd. Ach de opsomming zou vrijwel eindeloos kunnen zijn: zo werd ik, een jaar of wat geleden, zijdelings benaderd of ik op een avond, in een particuliere woning in Baarn of Soestdijk of daar in de buurt, ten aanhore van "een zeer hooggeplaatst persoon" een lezing wilde houden. Men kreeg geen honorarium, maar wel 25 gulden vergoeding van reiskosten. Ik ben er van overtuigd, dat de koningin zelf van de financiële regeling van de zaak niets afwist, maar het illustreer wel wat ik bedoel: de koningin is zo hoog, dat ze niemand ergens iets voor hoeft te betalen. Ik wil best voor niets voor de koningin uit eigen werk komen lezen, maar dan moet zij eerst duizend gulden in het steunfonds van de Vereniging van Letterkundigen storten

V.l.n.r.:

foto: Jan Donker

Teigetje, de Grote Schrijver en uw interviewer

10 maart

* Wat denk je van 10 maart?

Nou ja, men heeft de storm geogst van de gezaaide wind. Als men met een militair vertoon komt van 30.000 man, en als de "genodigden" - nou ja, het is wat je genodigd noemt - drie uur gevangen moeten zitten in een kerk, een urinoir gesloopt moet worden - het doet denken aan dat tot afbraak bestemde treinstation in Engeland, waar vlakbij de koninklijke trein een half uur zou staan alvorens te worden gerangeerd, en dat helemaal moest worden opgeknapt - dan kan men eigenlijk niet veel anders doen dan rookbommen gooien. Stinkbommen waren toepasselijker geweest, maar die verwaaien in de open lucht. Als monarchist zou ik hebben willen demonstreren, rookbommen hebben willen gooien om mijn afkeer van dat bizantinistische vertoon te uiten.

* Monarchist?

Ja, in beginsel was ik monarchist. Ik was en ben, in beginsel, voorstander van de constitutioneel-parlementaire monarchie. Maar een zodanig stelsel kan alleen blijven functioneren, als de overweldigende meerderheid van het volk het symbool op een gezonde, volwassen wijze beleeft. Het koningschap is een groot, onvervangbaar symbool, maar het leeft in Nederland niet meer. Het koningschap is een kunstmatig in stand gehouden fossiel geworden, althans in dit land. De socialisten begrijpen er niets meer van. Van Hall heeft voor de monarchie niet het geringste respect, en moet dit gebrek verdringen en compenseren door er op los te laten rammen. Het is triest. Maar het triestste is, dat de leden van het koninklijk huis zo geïsoleerd worden, zo ver verwijderd worden gehouden van wat er leeft, dat ze geen gelegenheid hebben

gekregen zich van wat ik noem de „Oranje-terreur“ te distancieren. Als de Koningin de wens te kennen had gegeven dat er geen militair vertoon mocht zijn, en dat iedereen, mits op geweldloze wijze, zijn republikeinse gezindheid zou moeten kunnen uiten, dan was er niet de geringste wanordelijkheid in Amsterdam geweest, dat is mijn onwrikbare overtuiging. De noeliek heeft dat kennelijk onmogelijk gemaakt. Ik vind dat die cyniese jongens zich nu maar eens moeten schamen over de smaad en vernedering, die ze Juliana hebben aangedaan.

* Wat vind je van de houding van de Partij van de Arbeid in deze? Ik bedoel, in het bijzonder, die merkwaardige brief van de fractie voorzitter Nederhorst? Ik heb, met al mijn haat en ergernis, op de Partij van de Arbeid gestemd. Niet omdat ik het zo'n fijne partij vind, maar omdat het de enige partij is, binnen welke geleiden een praktische politiek mogelijk is. Er zitten veel etiese zakken in, die bijvoorbeeld 100 vertrouwelijke brieven rondsturen, waarvan ze verwachten, dat ze nergens anders belanden dan bij de 100 geadresseerden. Die man moet maar ergens bij het vrijzinnig jeugdwerk zich verdienstelijk gaan maken. De problemen moet je binnen de partij uitvechten, en daarna moet je naar buiten treden met een zeer duidelijk, zo enkelvoudig mogelijk geformuleerd standpunt. Je kunt dus niet zeggen: „Ik ben eigenlijk republikein, maar vandaag ben ik, omdat het politiek beter uitkomt, monarchist.“ Dat slikt men niet, en terecht.

foto: Jan Donkers

De Grote Schrijver vangt een, hem door de interviewer toegeworpen dropje.

* Maar wat zie je als perspectief, voor de toekomst? De kans blijft natuurlijk bestaan, dat er „iets gebeurt“: ik bedoel, dat men koningin en koningshuis bevrijdt, en dat de koningin zichzelf bevrijdt. Ik bedoel niet op goedkope wijze populair doen en naar de genegenheid van het volk dingen. Trouwens, zulk een optreden blijft Juliana, die een vrouw is die haar taak zeer ernstig opvat en die, in persoon, naar ik vind, het symbool is van „nederige majesteit“, geheel vreemd. Ik bedoel dat het symbool nog niet ondergegaan is, en dat er, nog net, niets onherroepelijks is gebeurd. Maar er zijn wel diverse urgentsies: zou het niet wenselijk zijn, dat de Kroon het Paleis op de Dam terug gaf of terug verkocht aan de stad Amsterdam? Onschatbare schoonheid en kunstrijdommen zijn nu ontoegankelijk in een gebouw, waar de koningin hooguit drie dagen per jaar overnacht. Zij zou toch een appartement in het gebouw kunnen behouden, en bij haar verblijf de meest welkome gast van de stad kunnen zijn?

En dan die bijna traditioneel geworden, maar toch niet voor de eeuwigheid ontworpen kultuurloosheid? Waarom geeft het bedrijfsleven veel meer aan kunst uit dan ons vorstehuis, dat, nota bene, ongeveer het rijkste is ter wereld en, naar ik meen te weten, vrijgesteld is van inkomstenbelasting?

* Maar wat ben je nu eigenlijk, monarchist of republikein? Monarchist. Maar als de monarchie niet functioneert, en als een belangrijk percentage van ons volk de monarchie verwerpt, dan moet zij verdwijnen - zij kan niet worden opgelegd. Liever een republiek dan een monarchie waarin geen mens meer in gelooft, maar waaraan een consciëntieuze en goedwillende vrouw wordt opgeofferd.

* Hoe zie je in dat verband de opvolging, door Beatrix? Ik bedoel in verband met haar houding en vermoedelijk karakter. Geloof jij niet, dat zij zich wel happy voelt met dat bizantinisme, gelukkiger dan Juliana dus?

□ Ik ken haar niet, ik weet weinig van haar af, en kan daar dus geen gefixeerd standpunt over te kennen geven. Maar indien enige troonpretendente of enig troonpretendent in Nederland van zulk een opvatting van het koningschap blijk zou geven, dan blijft er maar één weg over: de straat op, en zonder onderbreking demonstreren voor de Republiek.

f.l.

vervolg van pag. 6

S.: Vind je dat ook van het Handelsblad?

B.: Het Handelsblad ging wel, maar die sportstukjes in Vrij Nederland....

V.: Wat je nou zegt dat het zoveel moeite is om het allemaal uit te rekenen en op te zoeken, maar als je iets wil bewijzen over weet ik veel, over de tendens bij het schaatsenrijden, dan kun je dus achter elkaar alle resultaten vanaf 1908 gaan opschrijven in een stukje met losse opmerkingen er tussen, of je kunt het alle maal opzoeken, er over nadenken, een konklusie trekken en het allemaal in tien regels samenvatten.

S.: Ja, dat is wel zo natuurlijk. Ik zal jullie helpen. Joop van tijn heeft wel eens gezegd, je moet iemand gaan interviewen, want dat geeft toch meteen iets aardigs aan een stuk. Nou ja, die mensen wonen ten eerste natuurlijk nooit in Amsterdam, en daar heb ik inderdaad geen tijd voor. Het is een vorm van gemakzucht om een onderwerp te nemen waar een ander iets over geschreven heeft, en dan een ander facet van de zaak te bekijken. Dat geef ik wel toe. Vaak zou je aardige dingen kunnen krijgen door bijvoorbeeld gewoon met Kessler (bondcoach van de K.N.V.B., BL8) te gaan praten, in plaats van dan te schrijven dat hij op ondeugdelijke gronden laatst (tegen Duitsland, BL8) het elftal samenstelde.... Ik ben zo trots dat mijn vorige stuk in het Handelsblad er helemaal instond.

B.: Dat met dat Latijnse zinnetje over de IJ-tunnel.

S.: Ja, en al die andere dingen, want ik heb net een

gesprek gehad met de hoofdredakteur. Daarvoor namelijk, was de helft eruit gehaald. Die heeft toen in Vrij Nederland gestaan onder Curiosa. Ik weet niet of jullie dat gezien hebben, met S. eronder.

V.: Waarom vond het Handelsblad het niet goed?

S.: Het Handelsblad is een afkoelingsperiodiek blad. Een afkoelingsperiodiek zou je dat kunnen noemen, dat moet ik toch even opschrijven. En daar stonden dus allerlei dingen, ik weet niet meer, over mevrouw Fortanier de Wit, over Zo is het, Zo is het mag niet genoemd worden eigenlijk. Dus dan krijg ik de opdracht... Er gingen zoveel abonnees verloren, althans voor het Handelsblad.

Ja, en een lang gesprek gehad enzo, en kijken wat we deden. En toen zaten er twee stukken in over langharige en dan steeds weer van die IJ-tunnel, dus ik was eigenlijk heel verbaasd dat het er allemaal inkwam. Ik kan wel even opbellen hoe het vandaag gegaan is. (belt op) Eén regeltje eruit? - - - Klopt dat dan niet? - - - Nou bedankt, dag(hangt op). Nou, maar één regeltje eruit.

V.: Alweer meegevallen.

S.: Niet omdat het onjuist was, maar omdat het juist was. Kijk: of een half regeltje maar, dit moest eruit.

B. (leest): „en die op 18-jarige leeftijd lid was van de Wehrmacht.“ Ik dacht dat we dat al wisten.

S.: Dat dacht ik ook.

b.v./f.b.

* test-seller-lijst *

	J.BERNLEF	C.BUDDINGH'	J.DONKERS	HEERE HEERESMA	HUJESSURUN D'OLIVEIRA	KOOS SCHUUR	OSCAR TIMMERS
J.Bernlef Ben even weg Querido		!!	!!	!!!			!!
C.Buddingh' Deze kant bo- ven Bezige Bij	!!!		!!	!!!		!!!	!!
Louis Paul Boon Het nieuwe onkruid Arbeiderspers					?		
Günter Grass De blikken trommel Meulenhoff						!!	!!
Heere Heeresma Juweeltjes van Waterverf Contact	!!	!!	!!!	!!!?		!!!	!!!
W.F.Hermans Nooit meer slapen Bezige Bij	!!!	!!!	!!!	!!!!	!!!	!!!	!!!
Henk van Kerkwijk De stervende dode Meulenhoff		!??	??		!?		??
Gerard Kornelis van het Reve Nader tot U van Oorschot	!!!	!!	!!!!	!!?	!!!	!!!!	!!
J.Updike Mijn vader de centauer Meulenhoff			!!!!			!!	
Jacq Firmin Vogelaar De komende en gaande man Meulenhoff		!!?		!?!	!?		!

!!! = zeer lezenswaard !! = lezenswaard !? = middelmatig
 ? = nauwelijks lezenswaard ??? = niet lezenswaard

WINT HET!

MAARTEN, ERNST,
ANNE-MARIE,
JANWILLEM,
LIEDEWIJ EN
GUIDO

eten vanavond ook in

CANTIEN
kerkstraat 377

vanaf f 1.85

EVERGREEN REVIEW

APRIL 1966
zojuist verschenen

met bijdragen van o.a.
James Price over Bunuel
Ginsberg - Kral majales
Henry Miller
over George Grosz
Kerouac-Satori in Paris

VRAAG EROM
BEST READING f4,95

S T E N C O

studenten stencil dienst
copernicusstraat 35 a'dam 6

tarieven op aanvraag

ook typen en verzendklaar
maken van: kollegediktaten
konvokaties, kontakt-bulletin
enz. enz.

van 10 uur tot 23 uur

OOK Zaterdags en zondags

H O L L A N D